

ban azon körülmény, hogy az iskolaszék legsürgősebb szükségleteire is vagy hiányzik a pénz, — vagy pedig a városi pénztárnál utalványozás után sem fizetik ki, — minél fogva ma már alig találkozik a városban iparos, ki az iskola helyiségben gyakran halaszthatatlanul szükséges munkálatokat szívesen elvégeztetné.

Tetemesen növeli ezen bajokat még azon körülmény is, hogy a városi közgyűlés, külön iskolalap hiánya miatt gyakran oly ügyek felett határoz, melyek tulajdonképen rendezett viszonyok között tisztán az iskolaszék önálló hatásköréhez tartoznak, s így bátran azt lehet állítani, hogy az eddigi eljárás mellett esetről esetre külön zavar, s általában véve utólagra chaoticus állapot fogna a városi iskoláigény terén meghonosulni. — A menyire a fennforgó viszonyok között helyzetem engedé, az iskolaszék ügybuzgó tagjaival egyetértve megkísértem a lefolyt év alatt ezen bajok orvoslását, — de azon sajnos meggyőződésre jutottam, hogy a meddig az iskolaszék másképp szervezve nem leend, és önálló pénzalappal hatáskörébe tartozó intézkedéseinek költségfedezhetősége nem rendelkezend, mindaddig a városi tanügy sikeres fejlesztésének alapfeltétele hiányzik.

Miután ily sajnos viszonyok között az iskolaszéki elnökség teendőit siker kilitásával nem vihetem, annál fogva nagyobb hasznót vélek a városi oktatásügynek tenni az által, ha a fennforgó viszáltságok és bajok nyílt felderítése mellett az iskolai ügyek vezetésétől visszavonulok, mintha azokat eddigi rendelkezésükben tovább vezetném, s azért polgártársaim eddigi bizodalmat megköszönvén, a városi iskolaszéknek második alelnökségéről ezennel lemondok.

Felkérem tehát tekintetes alelnök urat, hogy ezen megmáshatatlan határozatomról s annak fenjeltett indokairól az iskolaszék legközelebbi ülése alkalmával értesíteni sziveskedjék.

Fogadja különben ez alkalommal is megkülönböztetett tisztelettemnek őszinte kifejezését, melylyel maradtam.

Kelt Aradon, 1871. évi okt. 15-én.

Tekintetes iskolaszéki alelnök urnak
alázatos szolgálja:
Dr. Tanfijózsef.

Fennebbi sorokhoz felesleges a bővebb commentár; csak azt jegyezzük meg közvetlen tapasztalatból, hogy ügybuzgóbb, fáradhatlanabb s lelkebb férfit aligha fogunk a Tanfijó által elhagyott helyre találni, másrészt pedig legkevésbé sem csodálkozunk visszálépési határozatán, de igenis azon, hogy nem tette azt már akkor, midőn a tavalyi iskoláévnben lefolyt vizsgálatok eredményéről beadott lelkiismeretes jelentése s alaposan indokolt javaslatai sem figyelembe véve, sem érvényesítve nem lettek. Ha ehhez vesszük a megyei iskolatancácsnak a városi iskolaszékkel szemben legutóbbi időkben követett eljárását, igen természetesnek találjuk, hogy önérvényes férfi ily viszonyok közt intőzik az elnökség s az azaljáró felelősségtől.

Szerkesztő.

Temesvár, november 16.

Ki közbiztonsági viszonyainkat évek előtt ismerté s most évek múltán azokat behatólag vizsgálja: lehetetlen, hogy kellemesen meglepetve ne érezze magát azon kedvező fordulat által, mely e téren tapasztalható, s mely e téren valóban beállott.

Noha megyénkben a közbiztonság állapota az aradi győseki kirablása és néhány rablási merénylet kivételével feltűnő módon s oly mértékben megjavarva nem volt, mely a rögtönbírkodás szigorának megyénkre kiterjesztését szükségessé tette volna, még is, ha ezen egyes eseteket, valamint az üzleti világ forgalma körében akkor uralgott izgatottságot, s az utazó közönség rettegének kitett helyzetével a mostani békés és biztos helyzet összehasonlítjuk, lehetetlen, hogy a szegedi kir. biztosság erőlyes működésének ne tulajdonítsuk ezen helyzet megteremtése körüli érdemet, melynek örömmel is adnak elismerést mindazon helyekről, hol a közbiztonság kedvezőbb lábraállítását tényleg tapasztalják és élvezik.

Megyénk nem is képezte annyira a rablók üzemi helyét, mint inkább a rablott portékák depóját, honnan azután a közlekedő határörvidékre szállították a rablott holmik. Hogy őrgazdák e vidéken szintén voltak, tanusítják azon befogatások, miket gróf Ráday megyénkben eszközölt.

Az alföldről menekülőben volt s itt letelepedt szegény-legények váltak a rablott holmik liferánsaivá, miket távol megyékből szállítottak, részünt ide, részünt azok kezén át a határörvidékbe.

Ma azonban már az eféle kereskedőket is utólérté a hatalmas Ráday-kéz, s a vidék lakossága tisztelettel fordul a férfiú elé, ki a bűnök hálózatát szétszaggatni, a rablás gyökerét kiszaggatni igyekszik s ki nehéz feladatát oly sikerrel oldta meg.

Hogy mennyivel inkább érzi Ráday működésének jótékonyosságát azon vidék lakossága, mely a rablási üzelmeknek inkább kitéve volt, mutatja azon ragaszkodás, melynek jelét adni majd mindenik közseg igyekszik, s mutatja azon kitüntetés, melylyel gróf Ráday személyét elászták.

Mi, kik keserű kényszerítés kifolyásának tartjuk a királyi biztosi intézményt, ha bármennyire óhajtanók is, hogy ezen intézményre többé szükség ne legyen, mégis a jelen viszonyok közt, midőn a bűnláncolat körébe eső személyiségek egy része még szabadon lélegzik — ezen intézmény megszűntetését annyival inkább időelőltinek tartjuk, minthogy másfelől ennek fennállását — fájdalom — népünknek a luxus terjedésével naponként rohamosabban mutakozó demoralisatiója is szükségessé teszi.

De van még ezenkívül egy hatalmas érv, mely a királyi biztosság fönntartása mellett hangosan beszél.

Midőn néhány kaputos ember befogatása még az országgyűlés padjain is vitára adott alkalmat, s a királyi biztosság megszüntetésének eszméjébe lábra kapni kezdett, nyilvánosan volt hallható a földmivélő osztály kifakadása, s malom alatt s községhezak előtt beszéltek, hogy az urak Rádayt el akar-

ják láb alól tenni, mivel most már a kaputos gazemberekre is reá tette a kezét! A nép ily kifakadásának meggátálása tekintetéből nem tartjuk megcélzásért a királyi biztosság megszüntetését; mert félt, hogy azon leirhatlan ragaszkodás mellett, melylyel a mostani békés helyzet megteremtésének mestere, gróf Ráday irányában a földmivélő osztály viseltetik, a kifakadások még hangsabbak lennének, s ki tudja nem lenne a kifakadás jogosult akkor, midőn gróf Ráday most csakugyan a kaputban járó gazembereket is hatalmába keríti?

B. F.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése nov. 18.

Somssich Pál elnök bejelenti; hogy Tisza Lajos harmincz napi határidő leteltével tényleg igazolva van.

Ürményi Miksa a kérvényi biztosság jelentését a ház havi költségei tárgyában, mely szerint az összes szükséglet 78,713 forint lesz nyújtja be.

Simonyi Ernő mielőtt a ház napirendre térne, arra a körülményre hívja fel a figyelmet, hogy azon törvényjavaslat folytán, melyet az államvasuti adónak a magyar pénztárba való fizetése iránt a pénzügyminiszter beadott, a ház régebben határozatot hozott, hogy a pénzügyi biztosság a dunagőzhajózási és déli vaspályatársaság adója iránt is a pénzügyminiszterrel érintkezésb. tevén magát, jelentést tegyen. Az óta több, mint másfél éve mult el, s ezen jelentés még sem adatott be. Miután most a költségvetésnek nemcsak a bekövetkezendő tárgyalásánál figyelembe kell venni oly menynységet, minél a déli vaspályatársaságnak eshetőleges adója tenné azon felesleget, felhívni a pénzügyi biztóságot, hogy ezt minél előbb tárgyalás alá vegye és arról a háznak minél előbb jelentést tegyen. (Helyeslés.)

Elnök felhívja a pénzügyi biztóságot, hogy az ügyet tárgyalja, s jelentését erre néve tegye meg. (Helyeslés.)

Napirend: Az ipartörvényjavaslat tárgyalása. E törvényre nézve két törvényjavaslat van beérkezve a 15-ös biztosság s a központi biztosság részéről. — Miután ezek felolvasottaknak tekintetnek:

Erkövy Adolf a 15-ös biztosság előadja ismertet a biztosság álláspontját, s e törvényjavaslat multját, mely elég változatos. Dicséretes magatartással szól a munkáról s a munkásokról, s azután ismertet a biztosság vezérleleit. Megismerkedvén az előmunkálattal, úgy találta, hogy e törvényjavaslatban a rendes kereskedelem nincs ben. A biztosság általán magasabb szempontból fogta fel a javaslatot s e részben hiányait segíteni igyekezett. A korábbi ipartörvényjavaslatban a segélyezési és hasonló egyletek pénztárai alakítására nézve bizonyos kényszer állott fenn. A házhoz beadott számos kérvények hangsúlyozták ugyanazon kényszer-társulatok illetőleg társuláshoz való járulás kényszerítését. A 15-ös biztosság azt hitte, hogy attól a kényszertől eltérhet, mert azon korban élünk, mely az önszegélyzés elvét vallja magának.

A czéhekre nézve, elismerésével annak, hogy ezen intézetek mint régebbi intézetek kétségkívül bírnak oly multtal, mely sok tekintetben hasznót eszközöl, a mai időben azonban, midőn az iparszabadság kimondandó, többé semmi értelemmel nem bír. A mai időben, midőn tulajdonképen a verseny van hivatva arra, hogy az ipar előmenetelét eszközölje, a czéhek abban az eddigi mi voltukban fenn nem tarthatók, mert a versenyt korlátozzák.

A czéheket a 15-ik biztosság is mellőzte, fenntartotta azonban úgy, hogy ezen czéhek, illetőleg hasonló szövetségek, egyletek amennyiben saját érdekeit előmozdítani képesek és jót tehetnek, azt más mivoltjukban mint ipartársulatok továbbra is eszközölhetik.

Ezeknek az ipartársulatoknak, melyekre ismét a kényszer kimondva nincs, szabad tetszésére levén hagyva egy vagy több ipar-ágat gyakorló iparosnak, akarnak-e ily ipartársulatot alakítani, kijelölvén azonban azt, hogy a czéheknél, melyek ezen törvény életbe léptetése után 3 hónap múlva megszűnnek, vagyona csakis iparczélokra léssen fordítandó.

Ezek után ajánlja a törvényjavaslatot elfogadásra. (Helyeslés.)

Elnök felolvasatja Pestvárosának e tvjavaslatra vonatkozó feliratát.

Rannicher Jakab hosszabban szól e törvényjavaslatról. — A nemzetgazdasági fejlődés legelső kellekeinek egyike ugymond — a munkaszabadság. — Ez eszmén alapul a törvényjavaslat, mely honunkban az ipartügynek a jelenkor kívánalmai szerint történendő rendezését tartalmazza. Munkaszabadság, és annak korlátlan gyakorolhatása mindenütt az országban a vezérlel, mely e törvényjavaslat élén áll. Így tehát csak örömmel üdvözölhető a szőnyegen lévő előterjesztvény; mert kiindulás pontja helyes. Egyébiránt ismétlődik itten is, s történelmileg bebizonyult dollos, miszerint ha valahol a tudomány és tapasztalás által mérvadól elismert alapelv már egyszer tényleg el van fogadva és állandóan megállapítva, az előbb-utóbb más országokban is minden benne rejlik, minden belőle kifolyó következtetések kereszttükrözéséhez vezet. De mint Széchenyi mondá, nem elég jó törvényeket alkotni, hanem szükséges azok iránt értelmet és rokonszenvet is kelteni. — Ez különösen szükséges e törvényjavaslatoknál.

A munkaszabadság első tette virágzóvá Angliát és Északamerikát, sőt Svajoz kis országa bámulatos bizonyosságot szolgáltat, miként még havasok és idegen vámsorompók körülzárta beltartomány is tenger, kikötő, hadihajók nélkül, saját földé talaján még a kőszent és vasat is nélkülözve, virágzó műiparával magának az Óceánon túl biztos vásárcipacokat nemcsak kivinni, hanem azokat nálánál sokkal hatalmasabb nemzetekkel való versenyekben hecsülettel megtartani is tudta és tudja.

Azonban valaminél a népek életében a fejlődés

nem egyaránt halad, néha megállapodik s gyakran hátrafelé is fordul, csakugyan nem tagadhatni, hogy az iparszabadság még ott is, hol már jórétkonnyan hatott újra meg újra ellenzésre akadt. Nevezetesen a német szövetségi államok területén oly irányt követnek, mely a honti munka védelmezését tűzte ki magának feladatul, e célzt csak a szabadversenyeztetés gátálása vagy nehezítése által vélte elérni, minek következtetése aztán többé kevésbé a czéhrendszer és annak megszorító intézmények fennntartása vagy legalább kedvezése volt. Ily módon tartott még sokáig az ellenkező törekvések küzdelme, míg végtére a mi korunknak sikerült azt csaknem mindenütt a szabadság értelmében eldönteni.

A magyar korona országában, melyek mindenekelőtt a mezőgazdaság és gazdag földkincseik kiaknázására utalvák, az ipar tulajdonképeni képviselőit csak a kevés számú szabad városoknak találta, melyek ez oknál fogva a munkaváraknak nevét méltán megérdemlik.

Hanem a szabadalmak és kiváltságok rendszeresítését gátolta az ipar általános kifejlődését és számos ez irányban történt működés sikertelen. Festi ezután szóló az ötvényes és hatvanas iparviszonyokat, s arra a következtetésre jut, hogy most már kiki átérzi e törvényjavaslat szükségét. Az állam segélye sokat tehet, de nem mindent és nem is függ minden a pénzáladozattól, mit az állam hozhat. Rendkívüli jónak van helye és módja anélkül, hogy más valamibe kerülne, mint feladni a megrogzított előítéleteket, felismerni teljében a mindinkább nagyobb szabadságra törekvő életviszonyokat és azután késznek lenni, e szerint is eljárni. Ez pedig a legkevésbé és legméltányosabb is, mert az ipar s annak üzlete a törvényhozástól joggal követelhet. Sokkal többet vár pedig a végrehajtó hatalomtól, elvárja példának okáért a hadsereg és a honvédség felszerelésére nézve, hogy mellőztével az eddigi rendszer mindazon hiányainak, melyeket az országos iparegylet a képviselőházhoz intézett kérvényében terjedelmesen elősorolt, lehetővé tessenek szállítóképes iparunknak, nevezetesen a posztó és bőriparnak, munkájának értékesítése. (Elénk helyeslés.) Tudvalevő dolog, hogy a lefolyt két évtized alatt a magyar posztó és borszállítási ipar az osztrák ellenében nagy hátrányt szenvedett. — Az állam számára való rendelkezések mind Magyarországon kívül tétettek, míg azokon az osztrák ipar mindinkább erősült, a magyarnak tengődnie kellett. Érezhetők még ma is a mostoha bánásnak következményei. Nincs többé időnk késlelni ezen várakozások helyrehozását. Az utolsó háboru, melyet Németország saját erejére támaszkodva viselt anélkül, hogy az idegen ipar segítségére szorult volna, elég példa, de intés is arra nézve, hogy bizony nem azáltal mozdítottak elő a hazai ipar fölvirágzását, ha minden az állam számára történendő szállítási üzlet egyedáruságként tulhatalmas, csak saját előnyét kiaknázó consortiumok kezébe adják, melyek a ma a tapasztalás már többször megmutatta, mind a mellett még sem képesek pontosan és becsületesen teljesíteni a magukra vállalt köteleességeket. (Általános helyeslés.)

Ez után szóló még a vásárlás és házalást illető rendszabályokról szól és beszédét azzal fejezi be, hogy a 15-ös biztosság javaslatát egészen és részleteivel elfogadja.

Horn Ede, miután az alapelvekben nincs eltérés, eláll a szótól és csak a részletekhez fog szólni.

A ház ezután általánosságban elfogadja a javaslatot s részletes tárgyaláshoz kezd. A czim elfogadtatván az 1. §-hoz, mely így szól:

„A magyar korona területén minden nagykoru, vagy nagykorúnak nyilvánított, nemre való tekintet nélkül, ezen törvény korlátai közt, bármely ipar-ágat, bárhol önállólág szabadon gyakorolhat.

Fest Imre indítványozza, hogy ezen szavak után „bármely ipar-ág” és „bárho” közé igtassák „ide értve a kereskedést is.”

Simonyi Ernő az 1848-ik törvényre hivatkozva, mely megengedi, hogy 20 éves megkezdhesse a kereskedést, s hogy e kortól fogva lehet ingatlan vagyona, mely fölött rendelkezik, indítványozza, hogy hagyassanak ki azon szavak „nagykoru, vagy nagykorúnak nyilvánított” és helyette tétessenek a következők: minden 20 éves.

Fest Imre azt hozza fel, hogy a 20 éves nem irhat alá váltót s nem köthet jogérvényes szerződést.

Madarász József Simonyi módosítványát pártolja. Itt nem arról van szó, hogy a 20 éves intézkedhet-e vagyónáról, hanem arról, hogy a 20 éves lehet-e iparos vagy mint Fest akarja, kereskedő is, vagy pedig a nagykorúságot el kell érnie, tehát 20 évesnek lennie. Mivel pedig már a 40-ik törvényezik a 20 éves kort elegendőnek tartotta bejegyzett kereskedőségre, lehetetlen, hogy most 1871-ben oly visszaesést kövessen el a képviselőház.

Nehrebeczy Sándor a szöveget pártolja, mely Tisza a Kálmán a nyilvánított szó után „egyén” szót kíván közbeszuratni.

A többség e változtatással a közp. biztosság szerkezetét fogadja el és vita nélkül szavazza meg a 2. és 3. szakaszokat. A 4. §-nál, mely így szól: „A ki szabadon gyakorolható ipart üzni szándékozik, tartozik ebeli szándékát az illetékes iparhatóságnak szóval vagy írásban bejelenteni s ezen alkalommal kimutatni, hogy az ipar önálló gyakorlására az 1. illetőleg 2. vagy 3-ik §-okban kívánt kelleknek megfelel; mi ha megtörtént a bejelentésről szóló iparhatósági igazolvány, a 26. §-al tartozó eseteket kivéve, meg nem tagadható és az iparhatóság által az illetőnek legfeljebb 3 nap alatt ingyen kiszolgáltatandó, különben a bejelentő iparának kizsét megkezdheti.”

Királyi Pál a Pestvárosi kérvényre utalva az ipardíjak szedése iránt tesz módosítást. Horn Ede ellenzi Királyi Pál módosítását, mert a kezdő iparostól, midőn talán még semmi sincs, más szegény iparosok számára kérni illetőleg követelni nem méltányos. Szóla is két módosítást ad be: az 5. sorban hagyassék ki e két szó: „vagy harmadik” és a 7. és 8. sorokban hagyas-

sanak ki e szavak „a 26. §-al tartozó eseteket kivéve.”

Szláv József ipar- és kereskedelmi miniszter ellenzi Horn módosítványait, míg Patrubány Gergely Királyi Pálét pártolja. Ellenében Szláv József miniszter Pestváros kívánsága ellen nyilatkozik.

Tisza Kálmán is mind a három módosítás ellenében az eredeti szöveg mellett van.

Mátyus Arisztid szintén nem pártolja ugyan a város kérvényét, hanem látva, hogy a szellem, mely a várost feliratra indította, többek által felremagyardatott, e miatt szóla föl.

Simonyi Lajos b. is az eredeti szöveget pártolja, mert Pest kérvénye nem az iparszabadságot, hanem annak megszorítását idézné elő. (Helyeslés.)

A ház ezután az eredeti szöveget fogadja el s vita nélkül meghagyja az 5-13. §-at. A 14 §-nál

Táncsics Mihály figyelmeztet, hogy míg előbbi szakaszokban mindig 14 napi határidő van, itt 15 napi van használva.

A ház azonban meghagyja e szakaszt, valamint a következőket a 17-ikig. E szakaszról

Majros István külön intézkedést kíván kimondatni, hogy a lőporgyárak és raktárak oly helyre tétessenek, hol nem veszélyesek,

Szláv József miniszter azt válaszolja, hogy ez intézkedés nem az ipartörvénybe, hanem a katonaságba tartozik, míg Fest Imre megjegyzi, hogy erről a 103. §-szól.

Ghyczy Kálmán nem ismeri el az elvet, melyet a miniszter felállított, de azt hiszi, hogy a lőporgyárakról a 8. §-ban legyen említés.

Házman Ferencz megjegyzi, hogy a 8. szakaszban már guanyagokról is van szó, tehát vagy általános kifejezést kell beigatni, vagy külön indítványt tenni.

Tisza László a „robbanószerek” kitételét ajánlja.

Szláv József miniszter nem pártolja, hogy itt a lőpor-gyártás is felemlítettessék, mert ez állami egyedáruság.

Csiky Sándor azt hozza fel a miniszter érve ellen, hogy a lőpor-gyártás privilégiuma nem gyökerezik hazai törvényeinkben és csatlakozik Majros módosításához.

Tisza Kálmán is az indítványt pártolja.

Simonyi Ernő a törvényekből nem olvashatta ki, hogy az államnak a lőpor-gyártáshoz és áruszáshoz kizárólagos joga van. De az országban bármiféle hatalom tartozik a közbiztonsági törvényeknek hódolni s azért a robbanószerek közlegyen fölemlítve a lőpor, miután a katonai hatóságok bizonyos kiváltságokat hisznek birni erre nézve.

Szláv József miniszter kijelenti, hogy nem fektet nagy súlyt a dologra.

A ház ezután elfogadja a lőpor külön fölemlítését s a következő szakaszokat a 26-ig bezárólag vita nélkül szavazza meg. A hátralévő rész a jövő ülésben fog tárgyalatni.

Ez után még a napirend megállapítása idéző elő rövid vitát, mely ekkép végződik:

Jövő ülés hétfőn 10 órakor lesz. Napirend: Az ipartörvényjavaslat tárgyalásának folytatása, s a mennyiben ezt elvégezhetők, a központi biztosság jelentésének felvétele a telepítvényekről szóló törvényjavaslatnak függőben maradt szakaszai tárgyában.

Arad, november 20.

Kellersperg missiója tehát véglegesen meghiusult. Miután bebizonyulni látszik, hogy ő nem akart egyebet mint a Schmerling-féle tant uti illetékességi körrel érvényre emelni: csak szerencsét lehet a lajtántuliának kívánni ahhoz, hogy egy oly experimentumtól szabadultak meg, melynek káros kimenetele egy kérdés alá sem jöhetett volna. A „csirájában elfojtott” (mint a „N. fr. Pr.” mondja) miniszter-elnök, úgy látszik, nem vetett számot sem az eszközök sem az erőkkél, melyek ma rendelkezésre állának egy oly vállalat létesítéséhez, mely a kölcsönös elkeseredést a végtelenségig fokozná, és még akkor sem számíthatna sikerre, ha a német elem tulsulyra törekvését nem egy kellene tekintenünk, mint egy urolomra vágó vagyis mindent önzésének áldozatul hozó kottéria érdekeinek kifolyását.

Andrássy y — valóban azzal, hogy Kellersperg programját határozottan ellenzé, azt bizonyítja be, miszerint helyes áttekintést szerzett, magának a helyzetről, és véglegesen szakítani akar azon politikával, mely az adott körülményekkel nem tud számot vetni, hanem tönkrejutott állammentő teóriák sablonjai szerint akar még ma is valamit elérni.

Kellersperg visszalépésének okairól írja a „N. fr. Presse”, hogy e dolognál Andrássy csak másodrendű szerepet játszott. Az irányadó körök Kellerspergben engedelkeny embert véltek találni s makacs jellemre akadtak, úgy hogy visszavonulása fönt is némileg meglepett. Andrássy ugyan a parlamentáris többség létesítése végett kívánja a lengyel kiegyezést az osztrák alkotmányosság érdekében, de Kellersperg ezt úgy fogja föl, hogy azáltal csak rést akarnak törni a klerikális és feudális körök az ő programján. Inkább még mint ezen elvi ellentét birta rá Kellersperget a visszavonulásra azon követelés, hogy ő Groholskit már mint galicziai minisztert vegye a kabinetbe, mert azt prejudiciumnak tekintette. A föderális landtagok fölcstázását nem Andrássy gátolta, ki az akció ezen részétől teljesen tartózkodott, hanem a rendszabály szükségét legfelsőbb helyen egész határozottsággal tagadták, s e landtagok törvényszerűsége mint kétségtelen vitatott. Kellersperg a direkt választásokat is kívánta s ez is egyike volt a vitás pontoknak.

A létező viszonyok közt az ideiglenes ministerium fönntmaradása a reichsrath egybegyűlése s legvalószínűbb. Auersperg Adolf Bécsbe megérkezett, de nézete meg nem tudatik. Andrássy meglehetősen tartózkodó állást foglal el, s csak magántársalgásban nyilatkozik az osztrák belpolitikáról. Tegnap este hosszan tanácskozott Groholskyval,

kijelötte a lengyel követeléseket magyarázta. A lengyeleknek hírszerint ajánlja, hogy a minimumra szállítsák le követeléseiket, mert a helyzet a kiegyezésre nem kedvező. A lengyel értekezletre még gr. Wodzicki, Klaczko, Weigel, Smolka, Skazinsky is megérkeztek a már tegnap nevezettekén kívül, s ezen urak, Kellersperg missiója meghiusulván, Andrásnyval kívánának érintkezni.

Andrássy egyszermind a német alkotmány-párttal is kíván tisztába jönni, miért is annak kitűnőbb tagjait meghívatta egy másik legközelebb megtartandó értekezletre. A külügyér Kellersperghez akként nyilatkozott, hogy minden szabad-elvű elemet, a nemzetiségre való tekintet nélkül, kellene iparkodni, egy pártta tömöríteni és a kormányt meggyerni.

— A prágai „Politik“ a Csehországban elrendelt direct választásokról értekezik. Andrásy — ugymond — e ténye által nem bizonyítana egyebet, minthogy a külügyek vezetésén kívül a belügyi chaos organizálásához is pompásan ért. A gróf a teljes reichsrathot véli létrehozhatni, de terve nem egyéb, egy a magyar pusztákról hozott délibáb-képnél. A lengyeleket megnyerheti ugyan, de a többi szláv népeken felül nem fogja reichsrathjában látni a morvákat és felsőausztriaiakat, a krainaiakat és tyroliakat. Reichsrathja csak egy a lengyelek és deczemberistákból alkotott töredék lesz. (A „Politik“ talán korcsmáros nélkül számít.) Ha a vice-császárnak egész programja ily alakú, nem fog sok aggodalmat okozni. A mindenható magyar oly ténnyé lépett, melyen nem fogja azon viszhangot találni, mint az egy szerencsés külügyérség inaugurálásához szükséges volna. Ugy fogja magát érezhetni, mint Antaeus, midőn lábai már nem érintették az anyai földet. A tyroliak nem erélyi németek, és a csehekkel nem lehet oly hamar végezni, mint a magyarországi tőkésök. Nyugodtan várjuk a bekövetkezőket és el-elentünk felett azon előnyvel bírnak, hogy nálánál jobban ismerjük a csatát. Csodálkozunk, hogy jobbat nem gondolt ki és önkénytelenül kérdjük: számítás, tudatlanság vagy képtelenség-e? Rajtuk nem fog mulni öt oly diók feltérésével foglalkoztatni, melyeknek eddig pályáján nem küzdött. Arsenálunk jól el van látva, és rendelkezünk labdacsof felett, melyek nem egy, hanem szükséges esetben tiz Andrásyt is kihozhatnak sodrúkból, — így végzi a „Politik.“

— A föderalista congressus nem fog e hó 21-én összejönni. Mint a „Z“ — jenteli, egyelőre csak arról van szó, hogy a program állapotassék meg, s mi ehhez hozzá tehetjük, hogy ez irányban az ugynevezett magyar nemzetiségi vezetőkkel is tárgyalások folytatottak. Ha e programot megállapítják, fogják ki-tűzni a nagy föderalista congressus napját, mely congressusnak nem lesz más célja, mint hogy ünnepelesen kijelentse annak elfogadtatását, a mit magánértekezletekben már megállapítottak.

— A „Slovenski Národ“ Andrásy külügyérségéről így ír: Andrásy kinevezetése nagy szerencsétlenség Ausztriára, még nagyobb reánk, szlávokra nézve. Andrásy neve ugyanis nem jelent egyebet, mint befelé a szlávok elnyomatását, kifelé háborút Oroszországgal, és a szerbek, egy bolgároknak török uralom alatt hagyatását azon különbséggel, hogy a török jármót magyar fogja felváltani. A czigánykodó lelkiismeretlen gazdálkodás, — folytatja ékes nyelven e lap — melyet az ázsiai származású gróf a szegény Horvátországban üz, a többi szlávot is érni fogja, s máris fenyegeti őket a magyar fókus. Végül kijelenti, hogy az Oroszországgal való háboru esetére, a szlávok nem fognak küzdeni Oroszország ellen.

— Tisztelegés gróf Andrásy-nál Bécsben. E hó 17-éről írják az osztrák fővárosból: A közös külügyminiszter ma hosszú sora az előkelő férfiaknak látogatá meg. Novikoff volt az első egyike, ki a miniszterium nagy termébe lépett Andrásy gróffal hosszasan társalgott. Az itt lakó előkelő magyarok, b. Kuhn altábornagy miniszter, Holzgethan, Scholl, Grocholszky, Wehli, Fiedler és Possinger miniszter-helyettes osztályfőnökök stb. majdnem 100-an tisztelegtek az új külügyérnél. Délután egy órakor egészen váratlanul Albrecht főherczeg látogatá meg a gróft. Andrásy oly barátságos és szíves fogadtatásban részesül Bécs magasabb köreinek, melyhez hasonlóra még alig emlékeznek egy-egy miniszternél. A miniszter háztartásáról, mely a hírek szerint a legfényesebb lesz, már előre sokat beszélnek a bécsiek. Egész sorát regisztrálják a pompás estélyeknek, tánczvigalmaknak és lakomáknak, melyeket Andrásy állásához méltóan a közelgő idény alatt adni fog.

— Bécs, nov. 18. Az ellenkezőleg hangzó számtalan félhivatalos pesti tudósítások dacára is tény az, hogy Andrásy buktatta meg a Kellersperg-kabinet megalakulását, — azonban, úgy látszik, már belátja, hogy, a teljes reichsrath egybehívását lehetetlenné tette, mivel a németek a törvénytelen tart-gyűlések felnem osztatása miatt nem mennek be a reichsrathba.

Prága, nov. 18. A „Politik“ lefoglaltatott, mivel egyik cikkében a császárt, Beustot és Andrásyt a legdurvább módon gyalázza.

Lemberg, nov. 18. Smolka Prágába megy a föderalista gyűlésre.

Csernovitz, nov. 18. Petrov elnöklete alatt két napi értekezlet tartott a prágai föderalista gyűlésen való képviseltetés tárgyában — azonban eredménytelenül.

Prága, nov. 18. A morvaországi cseh párttal alkudozások folynak a reichsrathba leendő követküldés tárgyában. Az alkotmányhi nagybiratosok számosan g ülték itt össze a választások tárgyában való tanácskozás végett.

Bécs, nov. 18. Andrásy gróf ma délbem mutatatta meg magának a külügyi miniszterium összes személyzetét.

Thiers Jules Janinhoz. A köztársaság elnöke eme sorokat intézte 14-éről a francia akadémia legközelebb felavatott tagjához, világosan kifejezve ezuttal azon óhaját is, hogy mielőbb ál-

landóan Párisba térhessen vissza.

„Kedves kolléga! Csak ma reggel volt alkalmam az ön pompás székfoglalóját, mely kecses, szellemmel s gazdag képzelő tehetséggel teljes, mint minden amit ön ír. Teljes szívemből szeretését kívánok önnek a beszédhez, és szerencsét kívánok az akadémiának, melynek egy jó napot szerzett. Szerettem volna jelen lenni s azokhoz csatlakozni, kik megtapsoltak önben egy csillogó tehetséget és durva korunk egyik legkedveltebb s legszeretetre méltóbb jellemét. Egyszermind köszönetemet kell kifejeznem azon szép szavakért, melyek reám vonatkozva oly megtisztelően zárják be az ön beszédét.

Isten önnel, kedves kolléga! sajnálom, hogy öntől oly messze Versaillesban kell lennem s nem szólíthatom fel önt kézszerzésre. Majd Párisban, ha mint remélem, a nemzetgyűlés hajlandó lesz oda visszatérni bennünket. Thiers.“

— Páris, nov. 18. Thiers üzenetét készíti elő a nemzetgyűlés megnyitása alkalmára, melyben fel fogja sorolni a szünidők alatt tett előleges munkálatokat s általános átnézetet nyújt a helyzetről.

Berlin, nov. 18. Az elsassi kath. papságnak a császárság intézet felirata panaszokd az on bánásmód miatt, melyet a katolikusoknak a hivatalnokok részéről kell szenvedniök; egyszermind kéri a papirend védelmét és a felekezeti iskolák fenntartását.

Páris, nov. 18. A francia hadsereg a szervezés végleges befejezésével 150 gyalog, 50 lovas és 20 tüzér-ezredet fog számlálni.

Bécs, nov. 18. Chambord gróf a „Fremdenblatt“ egy távirata szerint távsürgönyt intézett a pápához, mindenre kérven az egyház fejét, hogy Rómát még az olasz parlament megnyitása előtt hagyja el s jöjjön Franciaországba.

Róma, nov. 18. Az újan kinevezett gyevanói püspök pástori levele a legélesebb rokon-szenvet fejezi ki az olasz király s családja iránt s közimákat ajánl a király boldogságáért.

Coblenz, nov. 18. A katonai laboratorumban ma nagyszerű felrobbanás történt, mely alkalommal több katona megsebesült s 2—3 meghalt; a közel eső löporraktár érintetlenül maradt.

London, nov. 18. A francia-angol kereskedelmi szerződés tárgyában folyamatban volt tárgyalások a „Standard“ szerint félbeszakadtak. — A „Times“ szerint Franciaország már fel is mondta a kereskedelmi szerződést.

Ujdonságok.

(=) A magyar színészetsora Aradvárosában napról-napra szomorubbá válik s ha közönségünk azon része, mely magyar-nak szereti s akarja magát vallani, föl nem ébred jelen vétkes közönyéből, úgy leginkább ő eszközli azt: miszerint Follinus jövő hó-han elhagyja társulatával Aradot s annak helyét egy márézalkalomra réglesekelődő német komédia csapat foglalandja el. — Való, hogy Follinus tavaly sokat vétett közönségünk műgényei ellen, mert dráma- és vigjátéki személyzete határozottan rossz volt s ha akkor megvonta közönségünk attól pártolását, az indokolt s menthető eljárás volt. Ámde ez idén az igazgató mindent elkövetett, hogy úgy az operette, mint a drámához a vidék elsőrendű erőit megnyerje, erején felül áldozott a jobb tagok tulfeszített követeléseinek s azért senki sem lehet jogosítva (természetes, kinek tehetségében áll) hogy színházba nem-járását a társulat gyöngeségével mentgesse. Magyar- és Erdélyország legtöbb városában minden-mű különsegélyzésben részesülnek a színigazgatók, Aradvárosában azonban semmi, de semmi segélyzést nem nyer, s még e kicsi és szűk ócska helyiségért is, melyet nálunk színháznak neveznek, 2000 forintot kell évenként fizetni. Legszomorubb azonban, hogy nálunk épen azon osztály nem pártolja a magyar színészetet, melytől azt állása, helyzete s hivatásánál fogva leginkább megvárna a nemzeti ügy: az ügyvédi osztály, két-három igen tisztelt tagjának kivételével, s ellehet mondani, hogy a magyar színészetet évek óta csak az iparos-osztály és izraelita polgártársaink tartják fenn. Maholnap a nemzeti színészet s egyéb művészetnek, el lehet mondani: a helybeli kaszinó játszó-helyiségei leendnek sirja, mert értelmiségünk legnagyobb része ott találja minden este fő gyönyörét, így azon hely, honnan első sorban kellene a lelkesítő impulzusnak minden nemzeti ügy pártolására kiindulni: ép ott uralkodik a legnagyobb közöny ez ügyek iránt s ott szokik hozzá fiatalságunk legnagyobb része is a kártya- és tekeasztal állandó tanyájáról magyar könyvet, magyar színészetet, művészetet s minden magyar ügyet semmibe se venni. A híres Arad, melynek jó nevét egy előbbi hazafiasabb érzetű nemzedéke alapította meg, mindinkább vesztegeti e jó nevet, s most még csak az hiányzik, hogy vétkes közönyünkkel a magyar színészetet is elriaszszuk tél közepén városunkból, akkor az egész ország színe előtt és sajtójában megróva és szégyenítve fogunk állni. A színigazgató tehetsége kimerült, tagjait nem bírja tovább fizetni; hogyis bírná, midőn még a közép-rangu páholyokból is mindössze csak öt van kibérelve! a tagok elvesztették kedvüket, mert a közönség hideg részvétlensége megdermesztí működésüket s képes lelohasztani a leglángolóbb művészi szenvedélyt is! A sok pénzbe kerülő új darabot egyre hozatja az igazgató, csak hogy a műsorozat válto-

zatozatos, érdekes legyen, de fájdalom, nincs ki azokat megnézzé, s így minden egyesül, hogy a magyar Thalia tehetséges szorgalmas és becsületes tagjai tél közepén vándorbotot vegyenek kezükbe, elhagyván Aradot, melyet annyira szeretnek s melynek műérzéke s nemzeti érzületében annyira bíztak volt. . . . Nincs más hátra, mint újra azokhoz fordulunk, kiket minden hazai jó ügy pártfogását illetőleg első sorban szoktunk látni s hazafias bizalommal fölkerüni, vegyék a magyar színészet ügyét kezükbe, buzdítsák nagyszámu tehetsős barátait és ismerőseiket a színházba járásra, s ment-sék meg városunk az országos szégyentől!

— Bakody Lajos vasárnapi hangverseny, megfelelőleg közönségünk jelenlegi „mü-pártoló“ szellemének teljesen üres ház előtt ment végbe. Miután a végzet azzal sújtotta, hogy magyar művész, kár is volt neki ide fáradnia-vagy pedig játszott volna nyáron a német komédiásokkal, úgy mindig tele háznak örvendhetett volna. Pedig Bakody játéka megérdemli a meghallgattatást, mert rendkívüli erő, szabatos-ság és kifejezéssel játszik. Meg is tapsolta a lelkes műértő kis vendégsereg (mindössze ötvenkét ember jelent meg városunkból a fehér-kereszt nagy termében!) minden szám után, de a „Marche de Bravour“-t szívesen elengedték volna neki. Marczell igen szépen énekelt. Zenedy négyen-gye költeményt választott szavalatul s azért aztán hatást nem is eszközölhetett; Egressy pedig sok helyütt úgy hadart, hogy alig lehetett megérteni, s újra meggyőződöttünk, hogy a legjobb színész is, mihielyt nem szerepelve működik, gyöngye szavaló. — Számos műbarát melegen fölkerít Bakodyt, hogy legalább még egyszer szíveskedjék följönni s ha lehetséges, a színházban, hogy a nagyobb közönség is hallhassa őt. Bakody ur engedett a kívánságnak s ma utolszor a színházban fog játszani, mire a közönség pártoló figyelmét újra kikerjűk.

Holnap veszi kezdetét a harmadik bérlet színházunknál. Kérjük az ügy nevében a színházba járható t. közönséget, hogy figyelembe véve egy magyar társulat megszorult helyzetét, ne mulassza el az alkalmat müpártolását tetteg is bebizonyítani.

* Falra borsót dobni vagy az impertinens roz tráfik-szivarok ellen felszólalni, egyre megy. De legbosszantóbb, hogy a specialitások árulhatása még most sines Aradon megengedve. Nem a pénzügyszagosság ellen szólalunk itt fel, mert az, ez ügyben igazán oly buzgalommal járt el, hogy azt nem lehet eléggé méltányolnunk. Így a hiba nem ott, hanem főt a pénzügyminiszteriumnál keresendő. Kerkápolyi urnak valószínűleg nincs tudomása e visszaélésről, sem arról, hogy innen a p. ü. igazgatóság már hány felterjesztést küldött fel; — talán majd tudomása lesz akkor, ha amint tudjuk, ő hozzá egyenesen fog ez ügyben a közönség részéről számos aláírással ellátott felterjesztés menesztetni.

* Munkácsy Mihály festész házánkfa a weimári festészeti akadémia egyik tanári székre meghívást nyert. Mint a „Bks“ írja, M. e meghívást el nem fogadta. Miután azonban a nagyherczeg saját tanácsosát küldte Düsseldorfba, Munkácsyval értekezni és illetőleg az utóbbinak a tanársággal járó nagy kötelezettségek iránt felmerült aggályait eloszlatni, Munkácsy engedett és a nagyherczeghez intézett bizalmas levélben a tanárságot elfogadta, főleg azért is, mert így tágasabb tér nyílik számára műiránya terjeszthetésére. Munkácsy a nagyherczeg meghívása folytán már el is utazott Weimarba. Hogy mikor foglalja el új állomását, nem tudjuk.

* Vasúti szerencsétlenség. Megbízható hír szerint a déli pályára frohnleiteni állomáson Stajrországban néhány nap előtt a gyors-vonat a személyvonattal összeütközött volna, és néhány emberélet, valamint néhány kocsi esett volna áldozatul e megbocsáthatlan vigyázatlanságnak.

* Az „Albina“ román politikai hetilap szerkesztése a román szépirodalomban előnyösen ismert Grozescu Julián vette át. B a b e s i u Vin-cze ur tehát annak szerkesztésétől visszalépett azon okból, mert vállaira jelentős román nemzeti ügyek eligazítása sulyosodik, minek szempont-jából lakását Aradratesziát.

* Az ujonczok egészségi állapotának kipuhatólása végett báró Gablencz főhadparancsnok következő hadiparancsot bocsátott ki: „Azon meggyőződés szerzem magamnak, hogy a hadparancsnokság alá tartozó sok ezrednél a besorozott és beérkezésre redelt ujonczok egy része azon okból nem jelent meg a tényleges szolgálatra, mert a lefolyt tavasz rendkívüli áradásai következtében az ország sok részében oly hidegláz-járványok keletkeztek, hogy sok ujonczot vagy otthon hagyni, vagy a katonai kórházakba szállítani kellett. Tovább azon észlelést tettem, hogy több ezrednél a beérkezett fiatal legénység közül is sokan nem sokára beérkezésük után váltólázban megbetegedtek, és ez által természetesen kiképzetésüktől elvonatott. A tényleges szolgálat rövid tartama, a békejelenléti állomány csekély volta és sok más körülmény azonban elkerülhetlen kötelességemmé tesz mindent elkövetni, hogy az alapos és gyors kiképzés lehető sietőséggel eszközöltessek. A végből tehát, hogy ezen bajos körülmények fölől biztos tudomást szerezzek, az összes ezredbeli tartalék- és minden önálló parancsnokságok következő kérdésekre felelni, és az erre vonatkozó, lelkiismeretes nyomozások után tényekre alapított jelentéseket közvetlenül én hozzám beküldeni tartoznak, és pedig 1. Milyen az ujonczok testi, 2. Milyen szellemi állapota? 3. Az ujonczok teljes számban jelentkeztek, vagy hányan hiányzanak, és mi okból? 4. A kiképzés megkezdése óta hány ujoncz betegedett meg, és peig a) váltólázban, b) más bajokban? Gablencz.

— Színház. Ma kedden, nov. 21-dikén, bérlet-szünet 7-dik szám alatt: **Bakody Lajos ur zongoraművész és zeneszerzőnek második és búcsú hangversenye köz-kivá-**

natra. E közben: „NYELVTAN.“ Vigjáték 1. felvonásban, francziából fordította Feleki. „A KÉT SÜKET.“ Vigjáték 1. felvonásban, Eirich után O. F. T.

Temesvárott, november 18-án következő számok huzattak ki:

67 9 30 19 57.

Bécsben, november 18-án következő számok huzattak ki:

34 7 8 6 73

Aláírási felhívás t. kartársaimhoz.

Pestről mai napon vett becses megbízatásomnál fogva tisztelettel felhívom helyb. és vidéki kartársaimat a „Törvényterem“ czimű, a maga nemében egyedüli és minden ügyvéd házában nélkülözhetlen törvénykezési laprai előfizetés aláírására.

Ezen lapban minden előfizetőnek rögtön értesítés adatik és pedig teljesen díjtalanul, minden a semmitől, legfőbb törvényszék, avagy a királyi táblánál levő perek állásáról, vagyis részlete-sen arról: „felvan-e már terjesztve a kérdéses ügy?“ „mi a száma?“ „ki a referense?“ „és vaj-on elvan-e már intézve?“ ez utóbbi esetben arról is, vajjon az előbbeni ítélet helybenhagyatott-e? „megváltoztatott-e?“ avagy feloldoztatott-e?“ szóval: ami eddig az ügyvédeknek sok költségükbe került, a kiadandó lapban minden értesítést ingyen fog-nak venni, — ezenkívül e lapnak még külön ro-vata is leszen, melyben az előfizető egyszerű meg-keresésére minden a semmitől, legfőbb itélő-szék avagy a királyi táblánál elbírált perének mi-kénti eldöntéséről az előadás után már másnap ki-vonatilag, díjtalanul értesítettet fog; miáltal min-den előfizető kartársnak az eddig oly tetemes áldo-zatba került föllebezett perek utáni szorgalmazása ezután csakis egy két krajczáros levéljegyen ér-tesítésébe fog kerülni.

Az előfizetés többi feltételeit a lap kiadása napjával együtt az aláíráskor szívesen közölni fogja.

Aradon, 1871. november 18-án.

Simon Gábor,

ügyvéd.

Kereszt-utca 3. sz. alatt

Meghívás

Az aradi ügyvédi egyeslet. évi november 25-én, délután 4 órakor alólírott lakásban (Remény-utca, 5. sz. a.) rendes havi ülést tartand, melyre az egy-let tagjai tisztelettel meghívattak.

Arad, 1871. november 15-én.

Bogdánffy Gergely,

egyleti elnök.

Az aradmegyei takarékpénztár a takarékpénztári betételeket 6% kal kamatoztatja, le-számitol naponta piaczi és telepitett váltókat, elő-legez értékpapírokra és nyers terményekre, min-denemű állam- és értékpapírok megvételét és el-adását a pesti és bécsi börzén a legillendőbb felté-telek mellett eszközli.

Üzleti tudósítás.

Arad, nov. 20.

(J. L. K.) Az üzlet ma általában szilárd volt és a következő áratok jegyezhetjük:

Buzában még mindig hiányzik a készlet.

Rozs 80 fontonként 4—4 frt 10 kr.

Árpa 70 fontonként 2 frt 90 - 2 frt 95 kr.

Köles 82 font. 2.75 - 80 kr. kötés történt

200 mérőre 82 fontonként 2.80 krral.

Szess kereslet nélkül.

Pest, nov. 20. déli 12 óra.

(Eredeti távirat.) Kínálat-hiány miatt semmi forgalom.

Buza-árak szilárdon tartják magukat 86 fontos 7.25 - 75 kr. 85 font 7.12—22 kr. 84 fns 6.95 - 7.7 kr. 83 fns 6.80 - 9* kr.

Haszánlati-buza 6.55—57 kraj-czár. Tavasz 6.60—62 kr.

Kukoricza, május, júniusra 4.18—20 krajczár.

Üzleti hetiszemle.

Pest, nov. 19.

Az esős időszak, a külföldi piacok érdeknél-külisége, a természeteselyvonta s a nyereséges bör-zevállalatok miatt a gabnaüzlet folyrást igen cse-kély mérvű.

Buza: a hét folytán nem jött forgalomba több mint 70,000 mérő, tehát csak annyi, meany jobb években naponta rendszeren eladott.

Rozs árpa: m. e. 10—12,000 mérő adatott el szintén csak főkép belföldi fővárosi fo-gyasztásra.

Zab: m. e. 15,000 mérő kelt el kisebb rész-letekben eladásra, árváltozás nélkül.

Az árat általában következőleg alakultak. Szerződvény szerint buza nov. decz. 652 és fél — 655 kr. tavaszkor átadva 660 kr., rozs decz. — jan. 395—390 kr.; tavaszkor 4 frt. Tengeri most 470—480 ha t. i. szép, száraz tisztá nemű s 417 —420 kr. máj. — jun. átadva. Zab decz. — jan. 197—200 kr., tavaszkor 205—207¹/₄ kr.

Lisztre megrendelések igen csekély mérvben érkeznek; helybeli fogyasztás is főkép a napi szükségletekre szorítkozik, az árat mitsem változtak.

Hüvelyesek nem kerestetnek; szép fehérbab 6 frt; tavalyiak 5¹/₄—5 és fél forint; borsó 7—9 frt aszerint, amint a zsisziktól inkább tisztas könnyen fővő; lencse 4—8 frt szintén minősége szerint; köleskása 6 frt 20—30 kr.; mind vámmázánként. Kendermag 60 fontjával 3 forint 39 —40 kr.

Szilva fél ék kap: ósak: 12¹/₄—13 fo-rintjával; szorborsági 11—13 ftjtjával. Lekvár 12 és fél—13 frt mázsánként.

